

Florin Gh. Ghețău

Ispitirea
Diavolului

dramaturgie

CORECTBooks

Florin Gh. GHEȚĂU

ISPITIREA DIAVOLULUI

**SAU PATRU PIESE DE TEATRU
DESPRE PROBLEME INACTUALE**

Editura Virtual

2013

ISBN (e): 978-606-599-985-5

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Cuprins

ISPITIREA DIAVOLULUI.....	4
GIORDANO BRUNO	15
ACTUL I. FUGA	17
ACTUL II. DENUNȚUL.....	24
ACTUL III. TORTURA	31
ACTUL IV. PROCESUL	39
LEVIATHAN	45
NECESARE LĂMURIRI.....	47
ACTUL I.....	49
ACTUL II.....	56
ACTUL III	63
PRĂBUȘIREA LUI TAO BA TREBUIE GRĂBITĂ	69
PREFAȚĂ	71
ACTUL I.....	72
ACTUL II.....	79
ACTUL III	84

ISPITIREA DIAVOLULUI
FARSĂ INTELECTUALĂ ÎNTR-UN ACT

PERSONAJELE:

DUMNEZEU

și

DIAVOLUL

Decorul scenic este atât de simplu încât devine o plăcere pentru un regizor să pună-n scenă această minusculă piesă. Jumătate din scenă este albă, iar cealaltă jumătate este neagră. În mijlocul scenei se află o masă simplă și două scaune. Evident, masa este jumătate albă și jumătate neagră în timp ce un scaun este alb iar celălalt este negru. Scaunul negru se află pe jumătatea albă pe când cel alb se află pe jumătatea neagră. Dumnezeu este îmbrăcat cu un foarte elegant costum alb asortat cu o pălărie de dandy și un baston cu măciulie de argint. Aceeași costumație are și Diavolul numai că de culoare neagră. Pentru a face notă discordantă Dumnezeu se așează pe scaunul alb aflat în jumătatea neagră, iar Diavolul pe scaunul negru aflat în jumătatea albă. Deci, totul este simplul ca bună ziua. Așadar, putem exclama liniștiți: „Ori e albă, ori e neagră!” sau „Dacă nu-i albă e neagră!”

(Dumnezeu și Diavolul pătrund pe scenă din părți diferite având brațele desfăcute și radiind de bucurie. Sunt tineri și frumoși.)

DUMNEZEU: Eeehhheeeiiiiiii nenicule! Ești scump la față?!

DIAVOLUL: *(i-o întoarce politicoș după care amândoi se îmbrățișează cu efuziune ca doi frați ce nu s-au văzut de mult)* Nici tu nu ești tocmai ce s-ar numi o persoană sociabilă stimabilă.

(După ce focul îmbrățișării se mai domolește se așează încântați pe locurile mai sus precizate.)

DUMNEZEU: Când veni Petrică...*(Diavolul pare nedumerit)* Sfântul, știi tu. Și ce crezi că-mi zice: „Doamne, cel de mult aruncat și alungat dintre noi vrea să se întâlnească cu Preaînaltul”. Am crezut că e vreo glumă de-a lui. Nu de alta, dar noi, nu știu cum e la voi, facem frecvent glume. Dacă ai știi câte bancuri circulă pe seama mea în rai?

DIAVOLUL: *(zâmbește cu voioșie deși îl cam plictisesc asemenea discuții care nu par să-i aducă vreun profit imediat, palpabil și imens)* Să nu crezi că duc lipsă de modestie, dar cele mai reușite dintre ele sunt opera mea.

DUMNEZEU: *(afișează un rictus tipic pentru cei care nu pot fi surprinși de nimeni și de nimic)* În primul rând tu nu poți duce lipsă de modestie pentru că nu te-am dotat cu așa ceva. În al doilea rând, știi prea bine care sunt efectele maleficelor tale întreprinderi. Dar, după cum bine știi, am un simț al umorului tare dezvoltat.

DIAVOLUL: *(își dă ochii peste cap și pufnește pe nas semn că deja este exasperat de acest dialog)* Uite, acest fel de a pune problemele m-a iritat mereu la tine. De aia m-am revoltat contra ta. Tu știi tot, Tu ai creat tot, Tu poți tot. Încă n-ai înțeles că acest gen de perfecțiune irită?

DUMNEZEU: *(se ridică și pășește agale în jurul mesei și a colegului său de dialog)* Nu pot nega ceea ce sunt. Însă am discutat destul pe marginea unui subiect pe care nu trebuia să-l deschidem. Doar n-o să rezolvăm în câteva minute ceea ce ne dezbină de atâtea milenii. Doar nu vrem să stricăm bucuria revederii?

DIAVOLUL: *(își ferește ochii de privirea intransigentă și acuzatoare a Creatorului său și rostește ca pentru sine)* Lasă, nu face pe imaculatul că propagandiștii tăi m-au încondeiat bine. Eu am făcut câteva bancuri, dar băieții tăi mi-au creionat un portret de toată frumusețea.

DUMNEZEU: (*elegant și discret se apropie de urechea lui și vorbește șoptit parcă ar împărtăși o taină*) Te pomenești că nu-ți mai plac elementele din recuzita ta? Pucioasa, smoala, copite, coarne etc. fac parte din brandul tău.

DIAVOLUL: (*izbucnește ca un copil răzgâiat căruia îi este refuzată o mult dorită jucărie*) Dar ce-ai avut cu bietul țap sau cu bivoli? Auzi, picioare de țap și cap de bivol. Vă creditam cu mai multă imaginație. Zău așa!

DUMNEZEU: (*se așează agale și pune pe masă pălăria și bastonul după care își împreunează mâinile sub bărbie și privește fix spre odrasla sa*) Știi cum e, peste destul nimic nu mai contează. Dacă atât a fost de ajuns pentru a te compromite în ochii oamenilor, atât am făcut. Și nu-ți mai plânge de milă că ai găsit tu metode pentru a depăși acest handicap. Nu ai lansat tu ideea că eu nu exist? Și pentru ca tacâmul să fie complet ai reușit să convingi pe mulți că nici tu nu exiști.

DIAVOLUL: (*se simte flatat de câte ori îi sunt recunoscute meritele*) Trebuie să recunosc că asta a fost o mișcare bună. Și acum sunt nostalgic după secolul XVIII. Unde mai găsești băieți buni ca Diderot, Rousseau ori Voltaire? (*își mângâie satisfăcut bărbia*) Da, da! Ateismul a fost o mutare de maestru.

DUMNEZEU: (*cu bunătatea sa caracteristică simte nevoia să-l flateze pe cel care o dată i-a fost aghiotant*) Hai, te rog, nu-ți diminua meritele. Ai fost meseriaș și cu Cromwell, Robespierre, Marx, Engels, Lenin, Hitler, Mao etc. Adică nu poți pretinde că succesul te-a ocolit.

DIAVOLUL: (*privește prevenitor spre distinsul său comesean*) De unde până unde atâtea delicatețuri din partea ta. (*îl împunge pe Creator cu degetul arătător de la mâna dreaptă*) „Ceva e putred în Danemarca!”

DUMNEZEU: (*pufnește cu-n aer superior*) În cazul în care ai uitat îți reamintesc faptul că sunt bun și drept. Aceste capitale însușiri mă împiedică să nu-ți recunosc meritele Întunecimii Tale.

DIAVOLUL: (*devine tot mai atent și simte că este în defensivă, iar oricine știe că cea mai bună apărare este atacul așa că pornește asaltul însă bietul de el nu pare să știe că armele din panoplia sa îi sunt utile doar când are de-a face cu oameni*) Zău, bun și drept! (*pocnește din degetele de la mâna stângă și pe masă răsare o Biblie*) Cred că o lectură din Vechiul Testament ne va arăta cât de bun și drept ești în realitate. Gelozia și răzbunarea păreau să te caracterizeze pe vremea aia.

DUMNEZEU: (*dezamăgit de ignoranța celui numit de unii Lucifer*) Sper că nu ești atât de „slab de înger” încât să-ți încerci pateticele sofisme pe Mine. Să nu înveți peștele să-noate și să nu-i citezi lui Dumnezeu din Biblie, îți sună cunoscut?

DIAVOLUL: (*privește încruntat către cel care i-a dat viață*) Nici chiar tu nu ești chiar așa de bun pe cât ai vrea să credem. Multe din faptele tale sunt discutabile. Să luăm, de pildă, omul. Nu este el cea

mai mare greșeală a ta? Sau nu-ți amintești când ai exclamat: „Individul ăsta, de cum i-aș da puțin nas, ar fi în stare să-mi facă niște bebele cum nu s-au mai pomenit”.¹

DUMNEZEU: (*umple încăperea cu-n aer patern care-l prinde tare bine*) Încă mai ești un copil imberb dornic să preia moștenirea pe care un tată ce se încapățânează să moară i-o refuză. Nici măcar de tine nu mă dezic, darămite de om. În definitiv, i-am făcut după chipul și asemănarea mea. Dacă aș dezavua omul m-aș nega pe mine. Chiar dacă a trecut mult timp de la ultima noastră întâlnire sper că-ți mai amintești cât de mult preț pun pe principiul noncontradicției.

DIAVOLUL: (*se ridică și face câțiva pași de du-te vino după care din picioare vorbește spre cel care e-n tot și toate*) Din moment ce tu, doar tu, ești autorul acestei sinistre comedii numită geneză pot afirma fără să greșesc că ești și creatorul răului. Cu toate că îți place să te automăgulești cu ideea că ești bun și drept răul ca și binele tot din tine provine. Faci doar bine dar puterile îți permit să faci și rău. Așadar, porți răul în tine în stare de potențialitate. Ce zici de asta Tată?

DUMNEZEU: (*privește amuzat la zbaterea intelectuală a inamicului său*) Ce zici de niște aburi? Dar de un nimb? (*face un semn cu degetul și pe creștet îi apare un nimb, iar camera este inundată de aburi*) Întotdeauna ți-au plăcut efectele speciale. Mai ales cele verbale. Dar, nu înțeleg ce parte din Înțelept și Răbdător n-ai priceput? Am multe atribute printre care și acestea. Nu-ți mai răci gura de pomană. Cred că ai stat prea mult în compania filozofilor. Și încă ceva, răul este în mine la fel cum este binele în tine. Și tu ai posibilitatea să faci bine, dar ai ales răul.

DIAVOLUL: (*se întoarce cu spatele și trânteste înciudat bastonul și pălăria*) Și crezi că-mi place!? Am vrut eu binele, dar acest segment din piață era ocupat așa că a trebuit să mă mulțumesc cu răul. (*se așează relaxat în mod subit pe scaun*) N-ai vrea să facem schimb de locuri?

DUMNEZEU: De ce? Scaunul tău e inconfortabil?

DIAVOLUL: (*bate cu pumnul în masă*) Of! Ești imposibil cu figurile tale paterne și cu răbdarea ta proverbială. De asta m-am revoltat contra ta fiindcă nu ești rezonabil.

DUMNEZEU: (*schițează un gest imperial care impune tăcere*) Te-ai revoltat contra mea fiindcă vrei să fii în locul meu. Tu vrei să fii Dumnezeu. De aceea te-am alungat din rai împreună cu prietenii tăi nelegiuți. Furios că nu ți-a ieșit puciul, revoluția sau lovitura de stat ai început să răspândești în lumea otrava gândurilor tale de mărire. „Veți fi ca Dumnezeu” parcă așa le-ai spus lui Adam și Evei.

DIAVOLUL: (*convins că nu mai are nimic de spus pe această temă*) Și este chiar așa de grav faptul că un copil vrea să fie ca tatăl său.

DUMNEZEU: (*se lasă pe spate și cască sănătos*) E mereu lăudabil ca un copil să aspire spre a fi ca tatăl său, dar nu-i face deloc cinste dorința de a fi tatăl său.

¹ Dino Buzzati, *Cele mai frumoase povestiri*, Iași, Editura Polirom, 2005, p. 301.

DIAVOLUL: (*clatină din cap și dă glas unei nedumeriri care-l încearcă de la bun început*) În definitiv, de ce m-ai chemat aici. Ce speri să obții de la această întâlnire?

DUMNEZEU: (*simte nevoia să leviteze un pic în poziția lotus*) Nu te-am văzut de mult dragul meu. M-am gândit că ți-ar prinde bine niște psihanaliză.

DIAVOLUL: Dacă aveam vreo îndoială asupra faptelor și scopurilor mele tocmai mi le-ai spulberat. Deci, încă un succes cu care să te lauzi.

DUMNEZEU: (*coboară din nou în plan material*) Vai, vai răutate mică te faci că nu știi faptul că eu nu mă laud niciodată. Dacă aș vrea să mă laud sau să mă dau mare în fața oamenilor mi-ar fi foarte simplu.

DIAVOLUL: (*rânjește mulțumit de răutatea gândurilor sale*) Chiar așa! Și cum ai proceda mă rog fiindcă faza cu statuile care plâng cu lacrimi de sânge e fumată deja.

DUMNEZEU: (*face exerciții de respirație preluate din tehnicile yoga*) Vanitosule ai uitat că venirea Fiului Meu pe pământ te-a adus în pragul falimentului?

DIAVOLUL: (*revoltată de-a binelea vrea să trântescă cu Biblia de pământ însă aceasta nu se poate clinti de pe masă deoarece Dumnezeu nu permite una ca asta*) Păi dacă faci concurență neloială. Dacă introduci principii noi pe piață la preț de dumping. Normal că am ajuns în pragul colapsului. Însă nu cred că mia ai cu ce să epatezi în fața muritorilor.

DUMNEZEU: (*izbucnește într-un hohot de râs*) Dragul meu aș putea în orice moment să te distrug. Ai uitat de principiul eu te-am creat, eu te omor?

DIAVOLUL: (*țâșnește brusc de pe scaun fiind pentru prima dată de-a dreptul speriat*) N-ai face-o? Ți-ai încălca principiile la care ții atât de mult. Răul este absența binelui, iar binele este absența răului. Universul, așa cum l-ai creat este dual. Distrugerea mea ar distruge chiar fundamentul creației tale.

DUMNEZEU: Și ce dacă? Poate vreau să o i-au de la început!? Poate m-am săturat de șarada asta de doi lei. Chiar tu ai zis că tu și oamenii sunteți greșelile mele. Nimic mai firesc decât dorința de a-ți repara erorile. Ce zici de asta?

DIAVOLUL: (*speriat de-a binelea transpiră abundent și simte că nu mai are decât o carte de jucat*) Nici nu cred că mă poți distruge. Dacă puteai o făceai de mult. Poate că-n acest univers etern și infinit mai există un creator mai mare decât noi care te-a făcut pe tine?

DUMNEZEU: (*nutrește tot mai multă milă față de acest trădător care și-a făcut din rău un crez și un mod de viață*) Continuă să gândești în acest fel dacă așa te mai liniștești vreun pic. Nici tu nu ești atât de prost încât să dai crezare ineptiilor tale. Ori, poate, întrucât ai trăit atât amar de vreme în minciună nu mai poți recunoaște un adevăr oricât de mare ar fi acesta? Răul tău are la temelie presupunerea că

eu nu mi-aș nega creația. Ei bine, află că am decis să o i-au de la capăt. Am decis să dau ascultare acelor oameni care îmi reproșează că nu pun capăt atrocităților care bântuie pământul. Destul, voi stârpi răul pentru totdeauna.

DIAVOLUL: (*se simte dator să mai încerce un subterfugiu*) Și cum rămâne cu liberul arbitru? Cu posibilitatea de a alege? Îi vei salva pe oameni din ghearele răului fără ca ei să-și fi câștigat acest drept. Vor fi apărați de rău pur și simplu. Vor primi încă un dar din partea ta fără să-l merite pe deplin.

DUMNEZEU: (*nu simte nicio plăcere în chinul la care îl supune pe acest fiu al pierzaniei*) Brusc simți nevoia să fii drept, corect, cinstit și, Doamne ferește, echidistant? Ce-ți pasă ție dacă decid să ofer un cadou umanității?

DIAVOLUL: (*se zbate ca un șobolan încolțit căruia nu-i vine să creadă că sfârșitul îi este atât de aproape*) Spun doar că nu este corect să oferi un drept necâștigat. Cu mine ai procedat așa și uite cu ce te-ai ales. Vrei ca oamenii să se poarte cu tine așa cum am făcut eu?

DUMNEZEU: (*dă din umeri nepăsător*) Crezi că-mi pasă? Dacă îndrăznesc să muște mâna care-i hrănește îi distrug așa cum voi face în curând cu tine.

DIAVOLUL: (*își smulge părul din cap în încercarea de a găsi o soluție*) Ce satisfacție poți să simți atunci când ești iubit cu forța? Oamenii vor fi pentru tine ca peștii dintr-un acvariu pentru-n copil. Te vor iubi din obligație și nu pentru că asta este ceea ce vor. Te mulțumești cu așa ceva?

DUMNEZEU: (*distrat și absent*) Poate că da, poate că nu? cine poate știi ce voi face? Doar nebănuite sunt căile Domnului. Nu te mai agita de pomană am luat deja această decizie. Am pregătit deja decretul oficial mai trebuie doar să-l semnez, iar tu domnule Diavol, Satan, Belzebut, Lucifer sau cum ți se mai spune vei fi istorie. (*se gândește un moment după care spune*) Ba nu, voi face ceva mult mai bun. Voi șterge până și amintirea existenței tale. Nimeni în afară de mine nu va știi că ai existat vreodată. Întotdeauna am vrut să încerc o **damnatio memoriae**. (*privește amenințător spre Necurat și rostește apăsător ca o sentință*) Dacă vreau mă voi obliga și pe mine să uit că te-am creat cândva. Cred că este cazul să îți iei adio de la mine.

DIAVOLUL: (*cade în genunchi și-și împreunează mâinile*) Dar, dacă îți cer iertare? Dacă mă căiesc de faptele mele? Chiar tu ai spus că ești bun și drept. Deci, fii bun și drept și față de mine acum când mă lepăd de rău și vreau să-ți slujesc din nou într-adevăr și dreptate.

DUMNEZEU: (*scârbit de atâta fățărnicie*) Ascultă împielitătule parcă mai adineauri tunai și fulgerai împotriva darurilor nemeritate. Ori vrei să-și ofer ție în detrimentul oamenilor un cadou la care nimic nu te îndreptățește? Soarta îți este pecetluită.

DIAVOLUL: (*se ridică cu fața schimonosită de furie*) Deci, asta a fost tot?

DUMNEZEU: (*cu-n aer extrem de nepăsător*) Cam da. Doar dacă...

DIAVOLUL: (*se grăbește să se agațe de acest pai care ar putea să-l scape de la înec*) Doar dacă ce?

DUMNEZEU: (*face un semn cu mâna dreaptă de parcă ar respinge un plan ce nu merită rostit*) N-are importanță. Oricum nu ești în stare să accepți așa ceva.

DIAVOLUL: (*extrem de serios*) În momentul de față sunt dispus să accept orice.

DUMNEZEU: În privința asta nu am niciun dubiu. Însă nu pot pune preț pe cuvântul tău. Nu poți respecta o învoială chiar dacă viața ta ar depinde de asta.

DIAVOLUL: (*îl contrazice vehement*) Te rog mai dă-mi o șansă. Spune-mi ce dorești să fac. Măcar lasă-mă să știu unde s-ar putea afla salvarea mea.

DUMNEZEU: (*privind cu dispreț la această ființă nedemnă*) E un plan atât de absurd încât nici nu merită efortul să-l rostesc. Dar, ți-l spun poate așa vei muri împăcat. Măcar atât pot să fac pentru cel care l-a convins pe Nietzsche că „Dumnezeu a murit”. Află stimabile că am fost tentat să-și propun un armistițiu.

DIAVOLUL: (*de-a dreptul mirat*) Un armistițiu? În ce condiții mi-ai oferi acest armistițiu?

DUMNEZEU: Omul este supus unui dublu asalt. Dinspre dreapta și dinspre stânga este influențat. Viața așa cum există ea pe pământ este rezultatul acestei titanice lupte între bine și rău. Atâta vreme cât caii de la căruța existenței telurice merg hăis și cea această încheștare nu se va sfârși.

DIAVOLUL: (*tot mai nerăbdător*) Ce vrei de fapt?

DUMNEZEU: (*rostește tare și hotărât*) Vreau ca tu să-ți iei angajamentul că nu te vei mai implica în viețile oamenilor.

DIAVOLUL: (*neîncrezător în acest plan*) Și tu ce vei face?

DUMNEZEU: Voi proceda la fel, desigur. În acest fel oamenii vor putea să aleagă cu adevărat liberi ce vor să fie. Slujitorii mei sau ai tăi.

DIAVOLUL: (*privește gânditor în gol ca un șoarece care simte capcana dar nu poate opune rezistență mirosului emanat de cașcaval*) Sună tentant. Însă implică un risc pe care nu știu dacă ar trebui să mi-l asum.

DUMNEZEU: Anume?

DIAVOLUL: Pot pierde tot.

DUMNEZEU: (*conștient de un risc care-l afectează doar pe contracandidatul său*) Dar, în egală măsură poți câștiga tot.

DIAVOLUL: (*continuă tirul circumspecției*) Ești chiar așa de sigur că oamenii vor face o alegere.

De unde știi că nu vor acționa la fel ca până acum? Poate vom fi surprinși să constatăm cât de puțin contăm noi de fapt pentru ei.

DUMNEZEU: *(se feliicită că are darul omniscienței care-l împiedică să cadă victimă unor asemenea divagații)* Orice câine trebuie să aibă un proprietar. Orice turmă trebuie să aibă un păstor. Deci, vor alege fiindcă singurătatea îi sperie mai tare decât ai făcut-o tu vreodată. Libertatea absolută este cel mai mare dușman al lor.

DIAVOLUL: *(își ia o mină savantă care – nu se știe de ce – îl prinde foarte bine)* Nu știu ce să zic în privința asta. Cred că pleci de la falsă premisă că binele poate exista în lipsa răului. Universul este dual: întuneric-lumină, cald-rece, dulce-sărat etc. Noi doi suntem fețele aceleiași monede. Nu știm ce pericole comportă trecerea de la bidimensional la unidimensional.

DUMNEZEU: *(plusează)* Își este frică de faptul că ai să pierzi?

DIAVOLUL: *(deloc atins de acest imbold emotiv)* Dimpotrivă, îmi este frică de faptul că aș putea câștiga. Sincer, nu am luat niciodată în calcul varianta unui succes în lupta cu binele. Nu știu ce aș face dacă aș rămâne singur cu oamenii. Aș fi redus la rolul de director absolutist al unei pușcării. De ce să nu credem că există un autoreglaj între bine și rău. Așadar, continui să cred că nu trebuie schimbat nimic.

DUMNEZEU: *(răsuțește cuțitul în rană)* Din păcate pentru tine nu-ți permit luxul unei asemenea alegeri. Ai profitat suficient timp de bunătatea mea. Ajunge, oamenii trebuie să se decidă.

DIAVOLUL: *(își împreunează mâinile rugător)* Și tu ce vei face dacă mă vor alege pe mine?

DUMNEZEU: *(surâde binevoitor)* O să vă las în pace în mica voastră rezervație, iar eu o să-mi găsesc o altă preocupare. În definitiv, am creat un univers suficient de mare încât să încerc și alte experimente. Dar, constat cu surprindere că iei în calcul doar varianta victoriei tale.

DIAVOLUL: *(gesticulează ca orice individ nehotărât)* Ce să fac? Sunt un optimist incurabil. *(face cu ochiul)* E o însușirea moștenită de la tatăl meu. Rămân la ideea că fără mine sau fără tine lumea nu poate exista. În lipsa unei greutăți balanța nu poate sta în echilibru. Eu, chiar dacă nu recunoști, joc un rol esențial în tot acest eșafodaj care a funcționat foarte bine până acum.

DUMNEZEU: Și cam care ar fi acest magistral rol?

DIAVOLUL: Eu sunt gonaciul care aduce vânatul în bătaia puștii tale. Eu îi sperii pe oameni pentru ca ei să ți se închine cu patimă. Ei te iubesc pentru că le este teamă de mine.

DUMNEZEU: Tocmai pentru a spulbera aceste calambururi intelectualiste vreau să încheiem acest armistițiu.

DIAVOLUL: Am impresia că mă ispitești? Tot mai ești supărat pentru că i-am pus gând rău Fiului

Tău?

DUMNEZEU: *(nu înțelege de ce se încăpățânează Diavolul să-l evalueze după tipare umane)* Ești atât de impregnat de felul de a gândi al muritorilor încât cred că mă confunzi cu ei.

DIAVOLUL: *(face un semn care poate fi interpretat drept lehamite)* Ei, nu mai fi și tu așa chițibușar. E un defect profesional. Nimic mai mult. Îmi cunosc bine prada. Doar mă chinui de ceva vreme să-i induc în eroare pe oameni. Cred cu tărie că această decizie de-a schimba ordinea firească a lucrurilor este o eroare fatală.

DUMNEZEU: Ca de obicei nu ești atent la detalii. Ceea ce fac acum este Judecata de Apoi.

DIAVOLUL: *(tresare realmente surprins)* Păi credeam că e doar o poveste ca să îi sperii pe omuleți. Apocalipsa nu ar trebui să fie cu războaie și alte chestii de genul ăsta?

DUMNEZEU: Nu. Apocalipsa înseamnă pur și simplu retragerea din lume a unui element. Rămâne de văzut dacă va fi binele sau răul.

DIAVOLUL: Sunt dezarmat de atâta simplitate. Te credeam ceva mai complex.

DUMNEZEU: Simplitatea este pecetea adevărului. Dar ție nu ți-au plăcut niciodată asemenea produse. Nu-i așa?

DIAVOLUL: Exact. Iată de ce nu pot accepta acest plan nebunesc, care ne poate duce pe amândoi la pierzanie.

DUMNEZEU: *(intrigat de acest nou element al discuției)* Te rog explică-te.

DIAVOLUL: Răul absolut ca și binele absolut conține în sine germenul sinuciderii.

DUMNEZEU: Continuă!

DIAVOLUL: Acest germen este monotonia, plictiseala. Această stare liniară m-a adus în postura de dușman al tău. Opera ta are nevoie de variație, are nevoie de griul pe care îl produc oamenii prin mixarea binelui și răului.

DUMNEZEU: *(privește inflexibil către biata creatură care a crezut că-l poate sfida așa cum sfidează un gândac talpa bocancului)* Mi-a făcut plăcere această conversație. Nu se va repeta prea curând. Ne vedem la Judecata de Apoi.

DIAVOLUL: *(se precipită spre Dumnezeu)* Stai așa nu pleca. Poate ajungem la o înțelegere.

DUMNEZEU: Scumpule ia un sanax ori un rudotel dacă ai palpitații. Mă plictiseam și am vrut să văd ce mai faci. Atâta tot.

DIAVOLUL: *(cade în scaun răpus de efortul fizic și intelectual depus pentru a scăpa din ghearele pierzaniei)* Și dacă acceptam armistițiul?

DUMNEZEU: (*e prea sus ca să dea un răspuns elaborat*) Ai fi avut șansa unei retrageri onorabile.

DIAVOLUL: (*rămas singur vorbește ca pentru sine*) Pierd cam des ocazia să tac. Trebuia să-l las pe el să argumenteze. Dar, nu e cazul să-mi pun cenușă în cap. Doar oricine știe că el are toate calitățile, iar eu toate defectele. O asemenea împărțire echitabilă trebuie să rămână imuabilă pentru binele nostru al tuturor.

GIORDANO BRUNO
DRAMĂ ISTORICĂ ÎN PATRU ACTE

PERSONAJE:

GIORDANO BRUNO (în text GIORDANO)

DOGOMATICUS

FANATICUS

DOCTRINARIUS

NOBILUL MOCENIGO (în text NOBILUL)

MARELE INCHIZITOR

TORȚIONARUL

PAPA CLEMENT AL VIII-LEA (în text PAPA)

CARDINALUL BELLARMINE (în text CARDINALUL)

și

AUTORUL

ACTUL I FUGA

Scena este ocupată de către elementele constitutive ale unei chilii călugărești. Pereții sunt albi și goi, doar în centru se vede un umil crucifix din lemn fără ornamente ieșite din comun. Un pat jos și sărăcăcios, dotat cu o saltea și o pernă umplute cu paie peste care este întinsă o pătură ponosită și aspră. O masă cu un scaun care par confecționate de o persoană nedeprinsă cu arta tâmplăriei. Pe masă se află instrumente de scris, coli de hârtie acoperite cu înscrisuri și desene demne de un vechi alchimist și un teanc de cărți uzate. Pe scenă se găsesc Giordano și Dogmaticus. Ambii sunt îmbrăcați în rasa obișnuită pentru călugării dominicani. Dogmaticus este așezat pe pat, iar Giordano la masă.

DOGMATICUS: (*vorbește rar și cu grijă părintească*) Giordano îmi amintesc, parcă ar fi fost ieri, momentul în care părinții tăi te-au adus la Napoli pentru a deprinde tainele învățaturii. Priveam în ochi un copil ingenuu, cuminte și dornic de cunoaștere. La vârsta bărbăției ai venit la mănăstirea noastră „San Domenico Maggiore” unde ai fost primit cu încântare și speranță. Starețul de atunci chiar a spus că tu vei fi cândva un motiv de mândrie pentru ordinul călugărilor dominicani. (*clatină din capu-i cărunț cu reproș*) Dacă ar ști cât de mult s-a înșelat.

GIORDANO: (*vorbește calm deși pe chipul său tânăr se citește o imensă tulburare și tristețe*) Dacă ai ști cât de mult te înșeli tu. Atunci când intri într-un ordin religios condiția sine qua non este acceptarea în integralitate și fără discuție a preceptelor sale. Am făcut aceasta fără să știu ce aprob, fără să știu că aceste reguli nu pot fi schimbate ori îmbogățite. O minte strălucită e ca o pasăre în colivie pentru mai marii bisericii.

DOGMATICUS: (*răspunde răstit și pare că se abține cu greu să nu dea frâu liber mâniei care-l încearcă*) Cum poți să emiți asemenea judecăți? Oare nu ești tu acela care a perfecționat meșteșugul dezvoltării memoriei pe care unii învățați îl numesc mnemotehnică? N-ai fost tu blagoslovit cu onoarea de a-și înfățișa talentul chiar în fața Papei Pius al V-lea care ședea alături de Cardinalul Rebiba? Nu ți-a dovedit Sfântul Părinte înalta prețuire de care te bucuri în ochii lui acceptând să-i dedici lucrarea „Pe arca lui Noe”?

GIORDANO: (*exasperat de atâta opoziție*) Mi s-a permis doar să dezvolt ceea ce biserica acceptase deja. Nu am modificat nimic și nimeni nu poate îndrăzni să creadă că poate face așa ceva fără să-și pună viața în pericol. În fruntea Sfintei Biserici Catolice se află un mănunchi de tirani care conduc prin edicte și ale căror idei și porunci le acceptăm fără crâncire. Ce valoare poate să aibă un adevăr pe care-l impui cu forța?

DOGMATICUS: (*țâșnește în picioare cu ochii injectați și ieșiți din orbite*) Blasfemie eretică! Aceste vorbe smintite te vor aduce la rangul de combustibil pentru rugul infamilor dușmani ai bisericii. Vei fi doar un spectacol pentru vulgul pe care te chinui să-l aduci la lumină. Singura lumină de care au nevoie cei mulți este cea care emană de la Sfânta Noastră Biserică. Este lumina credinței și a mântuirii. (*după un moment de tăcere reia pe un ton ceva mai relaxat*) Adevăr?! Grăiești despre adevăr?! Ce este adevărul? Nu așa l-a întrebat păgânul Pilat din Pont pe Fiul lui Dumnezeu? Într-atât te-a cuprins rătăcirea încât împrumuți întrebări de la păgânii închinători la zei, statui și picturi.

GIORDANO: (*zâmbește cu aerul damnat al celui obișnuit cu caznele la care a fost supus Sisif*) Ciracii bisericii catolice au un singur adevăr „Crede și nu cerceta”. Ei nu au nevoie de dovezi, ei nu au nevoie de adevăr, ei creează adevăruri pe care le impun celorlalți. (*ușor batjocoritor*) Zici că preiau argumente de la păgânii din antichitate? Oare nu ținem noi la mare cinste autori păgâni precum Platon, Aristotel sau Seneca? Papii ultimului secol s-au mândrit cu renașterea artistică. Ce a renăscut? Nu cumva ideile despre frumos ale acelor păgâni? Vorbești cu dispreț despre zei, statui și picturi. De parcă noi n-am avea sfinți, chipuri cioplite și icoane.

DOGMATICUS: (*se așează pârând epuizat de lupta titanică pe care o duce cu Fiara ce-l posedă pe bunul său confrate*) Omul comun nu poate înțelege tainele cele sfinte fără un chip de piatră sau o icoană. Spiritul celor mulți este atât de simplu încât fără ajutorul acestor unelte nu ar putea înțelege Slava lui Dumnezeu.

GIORDANO: (*triumfător*) Și cum rămâne cu: „Să nu-ți faci chip cioplit”. Ce-i drept, despre picturi nu zice nimic decalogul oferit de Cel Preaputernic lui Moise. În zadar s-au zbatut iconoclaștii bizantini să abolească această ofensă la adresa Sfintei Scripturi că eresul a avut câștig de cauză. Papii și cardinalii sunt mai presus de Biblie atunci când le convine.

DOGMATICUS: (*clatină din cap resemnat*) O să arzi în focul Ghenei. Ideile satanice au pus stăpânire pe mintea ta. Nu are rost să te combat pentru că acestea nu sunt vorbele tale. Sunt vorbele necuratului care cu viclenie te ține-n ghearele sale spurcate. Noi am preluat ideile păgâne pe care le-am considerat bune.

GIORDANO: (*tot mai stăpân pe argumentație*) Atunci când n-ai răspuns invoci argumentul vicleniei lui Lucifer. Nu este vina ta, așa ați fost învățați. Deci, nu totul este rău la bieții politeiști. Ceea ce

vă convine este bun, iar ce nu este rău. Mă întreb totuși cum au putut niște închinători la Diavol să producă idei plăcute vouă?

DOGMATICUS: (*cu lacrimi în ochi*) Ești un suflet pierdut și damnat. Nu are rost să-ți mai ascult rătăcirea. (*nu se îndură să nu încerce o contraargumentație*) După cum bine știi, și păgânii sunt copiii lui Dumnezeu. Numai că ei sunt rătăciți așa cum ești tu acum. Cu toate acestea și ei pot emite opinii care se pot dovedi adevărate.

GIORDANO: (*îl compătimește pe bunul său confrate pentru ignoranța pe care teologii i-au sădit-o în suflet*) Adevărate sau false. Pentru că de pildă multă vreme brațul lung al catolicismului a zdrobit pe oricine îndrăznește să afirme că pământul ar fi altfel decât plat ca o tavă pentru fructe. Această idee au preluat-o prelații noștri de la păgâni. Însă în anul de grație 1492 genovezul Cristofor Columb a demonstrat că pământul este rotund și că în continentul pe care pe nedrept îl numim America, și nu Columbia așa cum ar trebui, trăiesc oameni fericiți chiar dacă nu împărtășesc credința noastră creștină.

DOGMATICUS: (*simțind că această discuție ia un curs favorabil lui*) Și ce înțelegi tu din asta? Că acești sălbatici nu trebuiau aduși la dreapta credință? Da, biserica s-a înșelat crezând că pământul nostru este plat, dar asta nu înseamnă nicidecum că se înșală și-n alte privințe.

GIORDANO: (*vorbește la fel de respectuos deși se simte jignit de sofismul prietenului său*) Cred că un om trebuie adus la ceea ce tu crezi că este dreapta credință dacă asta dorește el. Preoții trimiși de Roma în Lumea Nouă nu i-au întrebat pe bieții sălbatici dacă vor să creadă în Christos. Cu un zel ce n-are nimic de a face cu iubirea creștină i-au hărăzit morții pe toți cei ce nu au acceptat învățătura catolică. Acești indieni nu au cerut să fie salvați din ghearele Satanei despre a cărui existență nu aveau idee. Așadar, cum rămâne cu liberul arbitru atât de drag Sfântului Părinte?

DOGMATICUS: (*neputința și mila îl încearcă pe bietul călugăr care încearcă să scoată la liman sufletul unui amic atât de drag*) Giovanni Pico della Mirandola a spus un mare adevăr pe care nici chiar tu nu-l poți nega. Cel Preaînalt l-a creat pe om în totalitate liber. Pentru că dacă omul nu ar fi liber să aleagă drumul său în viață ar fi inutil să fie tras la răspundere pentru ceea ce a făcut, la Judecata de Apoi.

GIORDANO: (*entuziasmat*) Sunt cu totul de acord cu argumentația celebrului Pico della Mirandola. Dar, aș vrea să știu de ce nu se aplică acest principiu atunci când întâlnim popoare necreștine. În loc să-i convingem, îi ucidem. În loc să-i povățuim, îi ardem pe rug. Și pe tine te dor aceste fapte nedemne de un creștin, dar nu te-a întrebat nimeni dacă ești de acord cu ele. Singurul drept pe care-l are un catolic este acela de a se supune bulelor papale.

DOGMATICUS: (*vorbește spășit pentru că află o urmă de adevăr în spusele preaînțeleptului Giordano*)